

BLAAM

Lisa Scheerder

Blaam

ROMAN

DE GEUS

AMSTERDAM · ANTWERPEN

Deze roman beoogt geen waarheidsgetrouwe weergave te zijn. Voor zover verhaallijnen raakvlakken hebben met gebeurtenissen uit het verleden geldt dat de auteur deze geheel naar haar eigen hand heeft gezet en feiten en fictie heeft gemengd. Hetzelfde geldt voor in het boek voorkomende personages en plaatsen.

© Lisa Scheerder, 2024

Omslagontwerp Rouwhorst & Van Roon

Typografie binnenwerk Perfect Service, Reeuwijk

ISBN 978 90 445 5015 3

NUR 301

Voor Saadia Ait-Taleb

Koningin Demeter, dochter van Rhea, ik zal u de waarheid zeggen want ik heb veel eerbied en medelijden voor uw verdriet om uw mooie dochter. Geen andere van de onsterfelijke goden treft enige blaam, op Zeus na, die haar aan Hades, haar vaders broer gaf om zijn vrouw te heten. En Hades greep haar en nam haar luid huilend mee in zijn wagen naar zijn rijk van mist en duisternis.

– Homerische hymnen, 74-87, Project Gutenberg

In plaats van troost, vervolgt mij 's vijands blaam.
Zij zeggen tot elkaar:
'Waar blijft zijn dood, wanneer vergaat zijn naam?'
Komt iemand van die schaar,
Om mij te zien, dan spreekt hij vals, en smeedt
Mij kwaad, zoveel hij kan;
Als hij terug van mij naar buiten treedt,
Spreekt hij er andren van.

Een psalm van David, voor de opperzangmeester
– Oude Testament, Psalmen 41, vers 3, berijming 1773

Lucy probeerde zo neutraal en nonchalant mogelijk het wachten te ondergaan. Ze zat in de lege ontvangstruimte, in het middelste van de vijf mintgroene suède kuipstoeltjes die op dit vroege uur van de eerste dag na het herfst-reces nog strak in het gelid aan de langste zijde van het vertrek stonden opgesteld. Ze hield er rekening mee dat al haar bewegingen, gelaatsuitdrukkingen, haar hele lichaam door de camera's konden worden gezien. Weliswaar was van hogerhand aangegeven dat deze niet realtime zouden worden uitgekeken, maar alleen na een ernstig veiligheidsincident, maar zij wist van een incident dat bepaald geen veiligheidsincident kon worden genoemd waarbij duidelijk realtime was uitgekeken.

Ze zag de vloerbedekking en probeerde er geen acht op te slaan. Het oudroze hoogpolige tapijt waarop de amoureuze escapade van de gemeentesecretaris, toch de hoogste ambtelijke baas, met zijn ondergeschikte had plaatsgevonden. Een schouwspel dat haarscherp door de camera's bleek te zijn vastgelegd. Een schouwspel dat was gezien door een onbekend aantal ogen, in real time.

Het was echt niet zo dat het incident zich elke keer dat ze hier was aan haar opdrong. Daarvoor was het te lang geleden. Maar soms moest ze zo lang wachten dat haar gedachten opraakten en ze weer helemaal in de scène zat.

Met haar blik nog steeds op het tapijt gericht boorde ze

haar hakken diep in de vezels, stootte door naar de foamlaag waarop de langpotige draden waren vastgeplakt. Toen ze zich realiseerde dat het er vreemd uit kon zien ging ze weer rechtop zitten. Ze keek om zich heen, liet de gehele inrichting op zich inwerken. Het oudroze tapijt, tezamen met de mintgroene stoeltjes, de grachtengroen geschilderde deuren en portalen moest stellig de sfeer van oud-Venetiaanse grandeur oproepen. Dat was gelukt, zij het dat het een goedkope variant was.

Ze pakte haar telefoon en checkte de nieuwsapps. Er was nog steeds geen nieuws te ontdekken waardoor de spoedoproep van de burgemeester kon worden verklaard. Het was nu bijna een halfuur geleden dat ze door Janke was gesommeerd onmiddellijk te komen. Zoals altijd was het gissen waar het over zou gaan. In de wachtruimte was ook niets te horen wat duidelijkheid zou kunnen verschaffen. De dubbele toegangsdeur tot het burgemeestersvertrek functioneerde als een middeleeuwse stadspoort: hermetisch en ondoordringbaar.

Normaal gesproken sprak de burgemeester op de eerste werkdag van de week, en zeker na een reces, langdurig met zijn voorlichter. Om, naar Lucy aannam, de uitdagingen en de kansen van de komende week te inventariseren. Maar de BM had zijn voorlichter vlak voor het herfstreces weggestuurd. Of zoals het officieel heette: de nadrukkelijke optie gegeven haar loopbaan bij een andere dienst voort te zetten. Het was namelijk duidelijk geworden dat deze voorlichter de bestuurlijke sensitiviteit ontbeerde om te functioneren binnen een dienst met zo'n hoog politiek en bestuurlijk profiel als de zijne. Na de aanslag op het vliegveld Zaventem had ze de verkeerde vlag voor de vlaggenprojectie gebruikt. Het gebouw waarop de vlag werd

geprojecteerd, was deze keer goed, namelijk het grootste station van de stad. De snelheid waarmee geprojecteerd ook – de burgemeester van Havenstad was verslagen; zijn iconische brug was ten tijde van de projectie in Hoofdstad nog in duisternis gehuld –, maar het was de verkeerde vlag. Niet die van de Belgen, maar van de Duitsers.

Hoewel onduidelijk was of mensen het hadden opgemerkt – en er dus geen maatschappelijke onrust op was gevolgd – en ze zelf beweerde dat het incident niet had plaatsgevonden, was ze desalniettemin ontheven uit haar functie en gedetacheerd naar een dienst met minder potentiële afbreukrisico's. Lucy had het gebruikelijke ambtelijke gekrakeel over zoveel domheid aangehoord en haar schouders erover opgehaald. Ze had weinig op met het voorlichtersgilde. Het irriteerde haar dat aan een functie waarvoor je zo weinig echte, harde kennis nodig had, door bestuurders zoveel waarde werd toegekend. Voorlichters waren overal bij en in talloze onderonsjes waar geen verantwoording voor werd afgelegd werden allerlei zogenaamd innoverende zienswijzen geventileerd, zonder dat duidelijk was welke besluiten eraan ten grondslag hadden gelegen, zodat de arme ambtenaren werden gedwongen tot een soort freestyle beleidsmakerij.

De deur van het burgemeestersvertrek werd behoedzaam opengeschoven. De jongen die kort daarna door de deuropening naar buiten gleed, kende ze niet. Ze knikte hem toe. Hij paste naadloos bij het genre dat tegenwoordig overal in het stadhuis opdook; een frisse jongensnek, licht warrig haar, en te grote lichtbruine puntschoenen onder een blauw pak.

Hij leek wel te zien dat Lucy hem toeknikte, maar ne-

geerde haar, bracht zijn telefoon naar zijn oor en liep verder. 'Ik ben net bij Waldemar geweest,' hoorde Lucy hem met licht hese stem zeggen. Lekker belangrijk, dacht ze. Lekker belangrijk ben jij dat je de grote baas al meteen tutoyeert. Dat jij tot zijn intimi behoort. En vooral dat je wilt dat ik dat weet.

Net zo behoedzaam als de jongen het vertrek verliet, ging zij het binnen. Op slag werd duidelijk dat het reces niets had opgeleverd. Ja, waarschijnlijk een overvloed aan tijd om problemen te overdenken. Maar te weinig om ze op te lossen of de achterstand in tekenboeken weg te werken. Waldemars bureau was eronder bedolven. Alle ambtenaren die een beleidsvoorstel hadden ingediend, een conceptbrief hadden opgesteld, een evaluatie hadden afgerond of een andere activiteit wilden ontplooien die wachtte op instemming, ondertekening, toejuicing of afkeuring, moesten zodoende nog wat langer op zijn paraaf wachten. Er lagen minstens vijftig van die boeken. Waarschijnlijk waren er twee bodes nodig geweest om ze voor het reces naar de ambtswoning te dragen, en na het reces weer terug. Nu lagen ze daar vol in het zicht, verwijtend, als een teken van falen. Waldemar lag erachter, in zijn bureaustoel met de rugleuning naar achter geklapt, te roken. Hij was aangekomen, al kon dat ook zo lijken door de onvoordelige houding die zijn lichaam had aangenomen.

Hij rukte aan de hendel en de rugleuning klapte krachtig omhoog. As van zijn sigaret viel op zijn lichtgrijze broek. Geërgerd veegde hij over zijn schoot. Hij zweette, plukken haar plakten in zijn nek. Het was benauwd in de kamer.

Om aan de opgeschroefde veiligheidsnormen te voldoen – het was geen vraag meer óf er een aanslag door

moslimterroristen zou plaatsvinden, maar wannéér – waren tijdens het reces de ramen van de burgemeesterskamer vervangen door bomvrij glas en de ramen die voorheen gewoon opengingen, waren in de kozijnen vastgeschroefd. Omdat de kamer op de hoek van het gebouw lag, kon elke extremistische onverlaat natuurlijk vanaf verschillende kanten rustig een raket afvuren en zo de burgervader om zeep helpen. Maar daar was nu een stokje voor gestoken.

Waldemar drukte zijn sigaret uit en schoof de asbak iets opzij. Zonder haar te groeten of aan te kijken stak hij van wal. ‘Ik was gisteren op de bijeenkomst van Samira met een aantal geradicaliseerde jongens,’ zei hij. ‘En daar is me iets opgevallen waar ik het vanmiddag in de driehoek over wil hebben. Zet het op de agenda en bereid de hoofdofficier en de hoofdcommissaris hierop voor.’

Lucy maakte een aantekening op haar telefoon. ‘Het is denk ik niet de bedoeling dat Samira daar ook bij is?’ vroeg ze.

‘Ik wil zonder last en ruggespraak het gesprek aangaan. Dus nee. Maar eigenlijk had je me dit niet moeten vragen.’ Hij pakte een tekenboek en bladerde erin. ‘Terwijl jullie reces hadden, was ik aan het werk.’

‘Ja, het gaat altijd maar door,’ zei Lucy terwijl ze bedacht dat hetzelfde voor Samira gold. Ze wachtte even, maar hij zei niks terug. ‘Ik ben vorige week verhuisd,’ zei ze toen, ‘ik verblijf tijdelijk bij mijn moeder. Een voordeel is wel dat ik binnen een paar minuten op het stadhuis ben.’

Waldemar knikte. ‘Govert vertelde al dat jullie uit elkaar zijn. Het leek hem, ik citeer, opportuun om te melden.’ Hij maakte met zijn vingers aanhalingstekens in de lucht bij het woord ‘opportuun’ en grinnikte.

‘We hadden inderdaad afgesproken dat de gemeente-secretaris het aan jou zou vertellen,’ zei ze. Ze refereerde opzettelijk aan zijn functie, zodat Waldemar zou begrijpen dat haar relatie met Govert vanaf nu alleen maar zakelijk zou zijn.

‘Ik weet niet wat jullie ambtenaren allemaal in elkaar zien,’ verzuchtte hij. ‘Govert zou de organisatie strakker moeten leiden. Dat heb ik hem gezegd, dat mag je best weten.’

Lucy grijsde. Waldemar zou geen kans voorbij laten gaan om aan een vrouwelijke ondergeschikte te laten weten dat hij de machtigste, meest invloedrijke man op het stadhuis was. Terwijl de vrouw in kwestie daar natuurlijk allang van op de hoogte was. ‘Ik zal het extra agendapunt doormelden aan de hoofdofficier en de hoofdcommissaris,’ zei ze. Waldemar knikte en reikte naar zijn vaste telefoon. Ze begreep dat ze hem niet langer moest ophouden en verliet de kamer. Vrijwel onmiddellijk trilde haar mobiel. Het was Jos, de buurvrouw van haar moeder.

‘Niet schrikken, Lucy,’ zei Jos, ‘maar Elly is op een of andere manier weer in de vijver terechtgekomen. Ze hijst zichzelf nu op de grindtegels, dus het is goed afgelopen.’

‘O nee,’ kreunde Lucy en liep snel door de wachtruimte de gang in, ‘wacht even, Jos, ik loop nu naar de toiletten, dan kunnen we rustig praten.’ Ze liep de wc’s in en zag dat er niemand was. Ze nam de achterste en ging zitten. Haar benen voelden stram aan.

‘Waar sta je precies, kan je het goed zien?’ vroeg ze en opende in een reflex de klep van de hygiënebox. Een inlegkruisje kleefde aan de binnenkant. Ze deed hem snel weer dicht.